СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 241. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го ЖОВТНЯ 1948. — No. 241. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 16, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

РАДАР СТВОРИТЬ СІТКУ СТАЦІЙ ДЛЯ ОСТОРОГИ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

Бейон, Н. Дж. 14 жовтня.—У столітті керованих стрілен оборона Злучених Держав вимагатиме зовнішнього перстеня радарових стацій, получених телевізією з бюром вогневої контролі, поміщеним у центрі країни. У такий спосіб офіцир, який стоятиме на сторожі, буде мати повну картину наближаючої небезпеки. Такий перегляд можливостей перед третьою світовою війною, колиб вона прийшла, подав Ф. Р. Лек, віцепрезидент радіового відділу підприємства Вестерн Електрик Компані. Він є теж предсідником комісії для промислової мобілізації товариства Радієвих Виробників, а згадану лекцію виголосив він на курсі офіцирів армії, фльоти і летунства, який відбувається в школі Морського Корпусу Постачань. Згадуючи про керовані стрільна, він сказав, що їх розвиток находиться під теперішню пору в такій стадії розвитку, в якій находився розвиток літаків при кінці першої світової війни. У найближчій війні такі винаходи будуть обовязково піддані суцільній системі оборони. З огляду на можливу небезпеку він виявив осторогу, що уряд і представники промислу мусять зійтися разом для підготови електронів. Цю проблему вже студіює у Вашингтоні Рада Амуніції, щоб допомогти країні усім, що досі осягнула промисловість.

ВИСИЛАЮТЬ ЛІТАКИ БІ-50 НА АЛАСКУ.

Вашингтон. — Перші супербомбовальники марки Бі-50, які остають під Стратегічною Повітряною Командою, відбудуть свої вправи по черзі на Аласці між 1 листопада 1948 р. і 15 березня 1949 р. Будуть це нормальні висилки для вишколу подібно, як це переводиться на морю, або як відбуваються звичайні вправи бомбовальників.

ВИЯВЛЯЮТЬ ІСНУВАННЯ ЩЕ ДРУГОЇ ШАЙКИ ШПИГІВ У ДЕПАРТАМЕНТІ СТЕЙТУ.

Вашингтон. — Тайне свідоцтво Витакера Чемберса, що в департаменті стейту існувала ще в 1930 р. друга шайка шпигів, опрілюднила комісія неамериканських діянь. Це свідоцтво було складене 27 серпня. Чемберс виявив тоді, що головою шпигунської ватаги в тому часі був Нол Філд. Він сказав, що Алджер Гіс, голова іншої шайки, пробував перетягнути Нола до себе. Це Гісові не вдалося, бо він саме при цій нагоді довідався про існування іншої шайки, крім його власної. Комісія не могла довідатися, де саме містилася друга шайка, яку в жаргоні комуністів називано „апаратом". Зрештою комуністи називали кожну підпольну організацію „апаратом", твердив Чемберс, який тепер є редактором „Майм Магазину".

НА АЛЯСЦІ ПЕРЕМОГЛИ ДЕМОКРАТИ.

Жіно, Аляска. — При виборах кандидатів на губернатора Аляски відніс перемогу демократ Ернест Грунінг. Демократи перемогли теж при виборах на чотири територіяльні уряди і виказали досі більшість у шости з вісьмох виборчих округах до територіяльного сенату та в сімнадцяти з двадцять чотирьох округ нижчої палати легіслятури. Републиканці були переможцями при виборах до легіслятури при виборах в 1946 році.

СУД НАД КОМУНІСТИЧНИМИ ПРОВІДНИКАМИ БУДЕ ВІДЛОЖЕНИЙ.

Ню Йорк. — Судова розправа над 12 комуністичними провідниками, яка мала розпочатися в пятницю 15 жовтня, спинилася на мертвій точці тому, що оборонці внесли до суду прохання, щоб викинути справу з суду загалом. Суддя Морей Гулберт згодився взяти під увагу цей крок оборони й тому сама розправа буде відложена на пізніше. Перед кількома тижнями появилися вже були вісті в газетах, що відправа почнеться аж після виборів. Комуністи змобілізували пікетування судового будинку на пятницю, коли мав початися суд. Вони називають свою пікетову лінію, як „першу оборону проти фашизму й третьої світової війни".

ТРУМАН ЗАКИДАЄ РЕСПУБЛИКАНЦЯМ ЗМАГАННЯ ДО ЕКСПЛУАТАЦІЇ АТОМОВОЇ СИЛИ.

Милвокі, у стейті Висконсин. — У своїй передвиборчій промові сказав президент Труман, що „нема сумніву, що могутні, себелюбні групи з Республиканської партії є рішені експлоатувати атомову силу для своїх приватних зисків". Труман сказав, що виключення згадки про атомову силу в республиканській платформі він уважав давніше за припадкове, а тепер він набрав переконання, що це зроблено нарочно. Він каже, що з промов Дюія виходить, що республиканці хочуть відсунути уряд від контролі, що боронитиме права уряду до контролі цеї сили.

ДЮІ НАЗИВАЄ УРЯД ТРУМАНА ПЕРЕТОМЛЕНИМ ТА ЗБАЛАМУЧЕНИМ.

Канзас Сіті. — Губ. Томас Дюі зхарактеризував адміністрацію президента Трумана як „перетомлену" й збаламучену, неспосібну зробити Америку сильнішою у змаганні до мира. Наша країна потребує тепер справного уряду, а найліпший спосіб до цього є голосувати на республиканську лісту, твердив Дюі.

ФЛЬОТА ЗНИЩИТЬ ДВА РАДІОАКТИВНІ КОРАБЛІ.

Вашингтон. — Два з дванадцяти кораблів, які ще осталися не знищеними після скинення експериментальної бомби коло острова Бікіні, мусять бути знищені з огляду на небезпеку дальшого радіювання. Їх затоплять на західнім побережжі. Девять інших кораблів затримають як „радіологічну оборонну лябораторію". Кораблі, призначені на затоплення, носять назви: Пенсакола й Гюз. Вони находяться у пристані в Бремертон, у стейті Вашингтон.

Американські інвестиції дістануть гарантію

Вашингтон, 14. жовтня. — У противенстві до ризикових інвестицій американського капіталу в Европі після першої світової війни, теперішній вклад американців у розбудову промислових підприємств в европейських країнах буде забезпечений запорукою Адміністрації Економічної Кооперації (ЕКА). Під час пресової конференції, Вейн С. Тейлор, асистент адміністратора Пола Г. Гофмана, сказав репортерам, що досі зголосилися за такою гарантією підприємства, які піднялися розбудувати промисл в 32 проєктах, докищо коштом $35,000,000. Загальна запорука має обняти інвестиції до $300,000,000. Розбудова промислу американським коштом переводиться вже в Англії, Франції, Нідерляндах, Італії, а пороблено підготову до інвестицій в Австрії й Німеччині, Норвегії і Східній Індії.

ТВОРЕННЯ ПРОВІНЦІЇ ОО. ВАСИЛІЯН СПОНУКОЮ ДО ПРОВІРКИ ОСЯГІВ НА ЦЕРКОВНОМУ Й КУЛЬТУРНОМУ ПОЛІ.

Ґлен Ков, Н. Й. — „Ми прийшли до Канади перед 46 літами на пустарі, де не було ще ні однієї нашої церкви, де царославні місії збили собі вже гніздо, щоб опанувати український нарід своїми церковно політичними сітями; де не було навіть відповідного місця для відправи Служби Божої в українськім обряді, а цього року святкуємо 25-ліття відкриття нашого новіціяту в Мондері, у провінції Алберті в Канаді і творення окремої провінції ОО. Василіян в Злучених Державах" — такими словами пригадав у четвер, 14. жовтня, найстарший віком Василіянин о. Созонт Дидик, протоконсультор Чина, піонірську працю цілого гуртка колишніх неструджених провідників відродження монашого життя в Галичині і започаткування церковно-культурного українського життя в Канаді. Ця промова нанизана особистими споминами з титанічної праці таких перших ОО. Василіян, як оо. Філаса, Гури, Крижановського перенесла 150 чільних представників українського громадянства з усіх кол життя в недавню ще минувшину і навіяла надією, що нова праця Чину принесе ще обильніші плоди. Зібрання відбулося в гостинній залі величавого манастиря в Ґлен Ков, на Лонг Айленді, у віддалі 45 миль від Ню Йорку. Йому проводив о. Маріян Горішний, ЧСВВ., а благословив хвилевий генеральний провінціял Чина, о. Микола Когут, який при кінці подякував гостям за участь і заповів проголошення вибору постійного провінціяла в короткому часі. Низку незвичайно інтересних промов доповнили: піонір нової провінції, о. Епіфаній Теодорович, який перед 16 роками обняв першу парафію оо. Василіян в Шікаго; мітрат і ген. вікарій української катол. дієцезії о. Антін Лотович, як представник світського духовенства; о. Володимир Лотович, як сусід і свідок великої праці ігумена, о. Максима Маркова; д-р Лонгин Цегельський, який з історичної перспективи зясував заслуги церкви й монаших чинів, а спеціяльно оо. Василіян, для сціплення різних словянських племен на території України в одну націю; д-р Семен Демидчук, як спостерігач не тільки духовної праці, але й освідомлюючої праці популярних видань оо. Василіян, один з редакторів яких, а саме о. Лазар Березовський, теж був приявним на святі; о. Василь Клос і д-р Тома Воробець, як свіжо прибувші діячі зо скитальщини; Марія Демидчук, як свідок розвитку українського шкільництва під опікою оо. Василіян; Евген Рогач, говорив про змагання церкви в боротьбі з безбожництвом і большевизмом; Богдан Катамай говорив як первісний організатор української катол. молоді. Приявний на святі фінансовий візард Айквард переповідав, як він допоміг оо. Василіянам майже за безцін дістати в свої руки цілу низку дуже вартісних реальностей, між ін. мільйонерську посілість в Ґлен Ков, Н. Й., і Давстон, у Пенсилвенії. На свято наспіли привіти від різних високопоставлених осіб і установ.

Почався перевіз скитальників до Америки

ПЕРШИЙ ТРАНСПОРТ З 826 НОВИМИ ІМІГРАНТАМИ ВИЇДЕ 21. ЖОВТНЯ

Буцбах, Німеччина, 15. жовтня. — Вчора з цього міста почався вже практичний рух для переведення в життя нового американського закону про допущення 205,000 бездомних европейських скитальників до Злучених Держав. 1,070 скитальників, чоловіків, жінок і дітей, виїхали вчора з цього міста і з Мюнхену до Бремергафен, звідкіль виїдуть до Америки. Перший транспорт з 826 новими імігрантами виїде на пароплаві „Дженерал Блек" в дні 21. жовтня. Ще безпосередньо перед виїздом до Бремергафен виявилося, що деякі зі скитальників, які вже місяцями чекали транспорту, ще не мають готових віз або інших еміграційних формальностей. Виїзд першого транспорту розбудив нові надії серед цього знедоленого люду, хоча дотеперішніми труднощами вони вже цілком зневірені та заявляють, що не повірять в можливість виїзду до Америки, аж доки корабель не відчалить з порту. Першим транспортом приїде теж відповідна кількість українців.

ПРИГАДКА З. У. А. Д. КОМІТЕТУ.

У звязку з конкретним рухом для здійснення нового іміграційного закону, ЗУАДКомітет ще раз закликає українські громади приспішити акцію висилки необхідних для спровадження скитальників посвідчень про запевнення їм праці і мешкань. Рівночасно пригадується, що ці посвідчення мусять бути авторизовані нотарами, хоча в деяких місцевих українських газетах появилися інформації, що цих авторизацій не потрібно. Без авторизації нотаря ці посвідчення можуть бути уневажнені. Рівночасно пригадується, що кревні до третього ступня матимуть першенство в переїзді до Америки, якщо їм тут виставиться окремі посвідчення на окремих урядових формулярах, що їх можна особисто або листовно одержати від ЗУАДКомітету. У звязку з конкретним вже переселюванням, необхідно теж, щоби наші громади приспішили акцію Переселенчих Осередків для найконечнішої допомоги новоприбулим. Закликається громадянство до масової участи в заповіджених вже громадських зібраннях в цій справі в поодиноких громадах, на яких представник ЗУАДКомітету даватиме вичерпні виснення. Рівночасно з реалізацією нового закону ЗУАДКомітет тепер потребує великих фондів, що пригадується нашому громадянству знову та головно тепер, як у звязку з Листопадовими роковинами заповідається відповідні імпрези.

„БІЛОРУС В АМЕРИЦІ".

У вересні появився в Ню Йорку перший білоруський орган в Америці: „Білорус в Америці", битий на циклостилю. Журнал має глибоко патріотичний білоруський зміст. Головну увагу звертається на потребу організації американських білорусів та на допомогу білоруським визвольним змаганням.

ОБОРОННІ ЗАХОДИ АМЕРИКИ НА ПАЦИФІКУ

ГЕНЕРАЛ МекАРТУР ВІДБУВ КОНФЕРЕНЦІЮ З КЕРІВНИКАМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ОБОРОНИ.

Токіо, 15. жовтня. — Вчора тут закінчилася ціла серія конференцій, що їх відбув ген. Доглес МекАртур з командантами армії, нейві та авіяції на Пацифіку і на Аласці. Предметом нарад були відповідні заходи, щоби не допустити до другого Перл Гарбор. В конференціях, крім ген. МекАртура, брали участь: ген. Нейтан Твайнінґ, командуючий авіяційною обороною Аласки та вайс-адмірал Джан Л. МекКрі, заступник головнокомандуючого американською фльотою на Пацифіку. Наради тривали три дні і на них — згідно з офіціяльним повідомленням — обговорено всі практичні заходи проти можливости іншої несподіваної атаки.

АМБАСАДОР СМИТ ВІДБУВ НАРАДИ З ГЕН. КЛЕЄМ.

Берлін, 15. жовтня. (АП). — Американський амбасадор в Москві, ген. Бедел Смит, в дорозі з Парижа до Москви зупинився на одну ніч в Берліні та відбув наради з американським військовим губернатором Німеччини, ген. Клеєм. Подробиць про наради не подано.

СПРАВА БЕРЛІНА В РАДІ БЕЗПЕКИ

Париж, 15 жовтня. — Після невдалої спроби компромісу, до якого намагались довести в справі Берліна незаінтересовані в ній безпосередньо малі країни, Рада Безпеки сьогодні розглядатиме обвинувачення західних союзників проти Совєтів, що вони блькадою Берліна загрожують світовому мирові й безпеці. Можливість висліду голосування ще докищо непевна. Для переголосування західньої резолюції потрібно щонайменше сім голосів. Америка, Британія та Франція можуть з певністю розраховувати тільки на голоси Бельгії і Канади. Китай ще торгується з Америкою за більшу піддержку в Кореї та за допомогу в боротьбі проти комуністів в Манджурії. Але з Китаєм західні союзники матимуть шість голосів, отже ще один замало. Як досі, спостерігачі вважають, що Арґентина, Коломбія і Сирія не піддержать західних Союзників, а Совєтський Союз зі своїм другим голосом за Україну буде, очевидно, проти. Західні союзники намагаються ще не-Совєтський Союз зі своїм друставника, премієра Спаака, щоби він перебрав провід в заступництві західної справи під час дебат.

БЕРЛІН ПОТРІБНИЙ СОВЄТАМ ДО НАСТУПУ НА ЕВРОПУ.

Берлін, 15 жовтня. — З останніх заяв представників американського управління виходить недвозначно, що Америка вповні здає собі справу з кінцевих цілей теперішньої совєтської політики в Берліні. Хоча ген. Клей недавно заявив, що в цілій справі потрібно терпіння, шеф американського цивільного управління в Берліні, Луіс Глесер, так схарактеризував совєтську політику в Берліні та її цілі: Немає сумніву — твердить він, — що Совєти воліли б перемогу в Берліні, ніж наприклад, в Чехословаччині. Берлін їм доконче потрібний для дальшого здійснення їх плянів щодо західної Европи і вони радше воюватимуть, ніж мали б з цих плянів зрезиґнувати.

БРИТАНІЯ І КИТАЙ ДОМАГАЮТЬСЯ АКЦІЇ ПРОТИ ВБИВНИКІВ БЕРНАДОТТЕ.

Париж, 15 жовтня. — Представники Британії і Китаю на вчорашніх пополудневих нарадах Ради Безпеки внесли спільну резолюцію, гостро засуджуючи уряд Ізраїля за брак інформацій та повільність акції для покарання вбивників посередника ОД в Палестині, графа Бернадотте. Резолюцію, базовану на останніх інформаціях в цій справі від нового посередника ОД, д-ра Ралфа Бонче, піддержує теж Франція. Саму справу Палестини, на базі останнього передсмертного звідомлення графа Бернадотте, розглядатиме сьогодні Політичний Комітет Генеральної Асамблеї.

БРИТАНСЬКИЙ ЕПИСКОП ДОРАДЖУЄ БОЄВУ ГОТОВІСТЬ.

Лондон, 15 жовтня. — Архиєпископ Йорку, д-р С. Ф. Гарбет, звернувся вчора зі закликом до народу піддержати урядову акцію в справі скріплення оборонних сил країни та закликав до готовости боротися проти тоталітарного невільництва.

ДАЛЬШЕ ОБМЕЖЕННЯ ЗАХІДНОЇ ТОРГІВЛІ ЗІ СОВЄТСЬКОЮ ЗОНОЮ.

Берлін, 15 жовтня. — Західно-совєтський конфлікт в Берліні не обмежується до Совєтської блькади цього міста, але викликає рівночасно відповідні західні репресії на стосунках зі Совєтами в цілій Німеччині. Вже в місяці липні американське й британське управління видало гострі обмеження торговельних стосунків між західними й совєтською зонами, що їх тепер американські військові власті ще більше загострили 10 новими постановами, головно після того, як Совєти почали спекулювати контрабандою. На підставі нових американських розпоряджень вже обмежено навіть особистий багаж для подорожних зі західних зон в совєтську. Стверджується, що припинення торговельних стосунків між західними зонами й совєтською має фатальні наслідки для господарства цеї останньої.

51% БЕРЛІНЦІВ Є ЗА ВІДКЛИКАННЯМ ОКУПАЦІЙНИХ ВІЙСЬК.

Берлін, 15 жовтня. — Переведена в останньому американським військовим управлінням анкета серед населення Берліна виявляє, що 51% населення піддержує совєтську пропозицію, щоби всі окупаційні війська забралися з цього міста продовж одного року. 47 бажає собі, щоби західні окупаційні сили дальше залишилися, а два проценти не висловили своєї думки.

ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА ЗАМІСТЬ РАЙХУ.

Бонн, Німеччина, 15 жовтня. — В цьому місті німецька Конституційна Асамблея підготовляє проєкт конституції для нової німецької держави. Рішено, що нова німецька держава буде називатися „Німецька Федеративна Республіка".

БЕВИН ВВАЖАЄ СОВЄТІВ ЩЕ ЄДИНИМ ІМПЕРІЯЛІСТОМ В СВІТІ.

Лондон, 15 жовтня. — Британський міністер закордонних справ Бевин, промовляючи вчора на зібранні красвої професійної спілки мануфактурників, заявив, що Совєтський Союз сьогодні є ще єдиною імперіялістичною країною в світі. Проте, Бевин не думає „занадто турбуватися британськими стосунками зі Совєтами", твердив він, говорячи про „столітній мир".

ЗАЛОМАННЯ СТРАЙКУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В ІТАЛІЇ.

Рим, 15 жовтня. — Зорганізований комуністичною професійною спілкою одноденний страйк державних службовців в Італії, був дальшим доказом щораз менших впливів комуністичної п'ятої колони на робітництво в цій країні. Тільки деяка частина службовців страйкувала, залізничий рух був припинений продовж двох годин, але багато урядів виконувало свою нормальну працю.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОПРАВДАНА ТРИВОГА

Теперішнє положення в світі вже тривожить душу навіть найбільших оптимістів за майбутню долю людського роду. Поділ світу на два від основ протилежні і ворожі табори не віщує на довшу мету нічого доброго. Дипломатичною зручністю, доброю волею, хвилевими компромісами і тим подібними заходами можна кінцеве вирішення часово відкладати, але навряд чи його можна полагодити. А тут вже і дипломатична зручність вичерпується, і доброї волі щораз менше, і компромісувати вже нічим. Як довго теперішній, до краю напружений стан пощастить ще вдержати та коли прийде до кінцевої розгривки, якої всі так бояться і якої не дасться оминути? — це є власне те фатальне запитання.

В такій обстановці над світом та людством зависла грізна як сама смерть загроза атомової бомби. Можливість використання цеї космічної сили в деструктивних цілях випередила загальний прогрес людства на тисячу років і це людство сьогодні ще навіть не спроможне здати собі вповні справи з тої загрози повної заглади, яку зготовив йому його геніяльний ум. Це ж бо продовж годин, якщо не хвилин, можна обернути в одну велику пустелю цілі країни, знищити дорібок тисячоліть, цілком вигубити людський рід.

Це справді треба вважати ласкаю долі та Божим провидінням, що ця страшна зброя все ще продовжує бути таємницею нашої країни. Але як довго вона ще нею залишиться, як довго можна ще буде вдержати цю космічно-нищівну силу під відповідальною охороною Америки та не дати її в руки тим, які ще досі не знищили людської цивілізації і людства самого тільки тому, що не могли, що не мають на це сили? Це є друге запитання, від якого залежить бути чи не бути.

Чи дивно, що в таких обставинах тривога наповняє душі людей? Вона тимбільше оправдана серед людей, в жилах яких пливе українська кров та серце яких живіше б'ється вже на саму згадку України.

В останньому часі відповідальний представник советської політики, А. Вишинський, висловив твердження, мовляв, Америка на випадок війни плянує скинути атомові бомби на Київ, Харків, Одесу та інші міста України. Вишинський мав свої власні причини до таких тверджень і він їх видвигнув однаково, як для внутрішнього, так і зовнішнього вжитку. Для внутрішнього — щоби налякати українців та наставити їх проти Америки, а для зовнішнього — щоби піддати Америці думку куди на випадок війни скинути ці бомби: не на Москву, але на Київ, не на Ленінград, але на Харків. Москва сама це при кожній нагоді зробила б та гарячим залізом випекла б все те, що українську кров, або печать українського духа має. Чи ж зорганізований нею штучний голод в Україні, жертвою якого впало біля 7 мільйонів українських людей, не був своєрідною атомовою зброєю, застосованою Москвою до України?

Звичайно, не нам забирати голос та повчати Америку що й як їй робити на випадок війни, чи й де скидати атомові бомби. Але як ідеться про нашу думку, то вважаємо, що якщо вже є на світі яке місце, що його треба знищити атомовою силою, то цього місця ще найменше можна шукати в битій долею Україні. Всю важливішу воєнну індустрію Москва з інших міркувань забрала з України. А українські люди? Замість атомової бомби на них, їм скинути б хліба й зброї, а нею вони самі роздавлять осине гніздо в Кремлі і без атомової бомби.

Єдиноправильне становище

На теперішній сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Держав видвигнено досі дві головні проблеми, краще дві відміні тої самої советсько-західної справи: Берлін в Раді Безпеки та справа роззброєння в Комітеті Політики і Безпеки.

До Ради Безпеки західні союзники внесли обвинувачення проти Советського Союзу за загрозу світовому мирові і безпеці, у зв'язку зі советською бльокадою Берліна. В Політичному Комітеті дебатується зараз над советською пропозицією міжнародного роззброєння та редукції збройних сил на одну частину продовж одного року.

Ніхто не обманює себе надією, що в ООД можна буде ці справи полагодити та розв'язати. В Раді Безпеки виключає це советське великодержавне право „вета", а Політичний Комітет і Генеральна Асамблея не можуть справи полагодити, бо не можуть; вони можуть тільки робити відповідні рекомендації.

Проте, було б помилково не доцінювати важливости дебат над цими проблемами. З безсилля цеї міжнародної установи винести і перевести в життя рішення в того роду справах як Берлін і роззброєння прекрасно здавали собі справу й ті, що ці справи там видвигнули. Бо й не про конкретне вирішення йшло їм, як головно про кристалізацію світової опінії та про створення відповідної моральної бази, яка давала б їм моральне право розв'язати ці справи на свій лад і своїми власними засобами. Вправді, засада вини переможеного ще досі не змінилася і обов'язує, але проблеми відповідальности і морального аргументу в кінцевій розгривці аж ніяк не можна легковажити.

Довкола цих двох справ, Берліна і роззброєння, розгортається тепер советсько-західний словний бій не тільки конкретно за ці справи, але за самі основні прінціпи теперішнього світового конфлікту між Сходом і Заходом. Це яскраво виходить з виступу американського представника Ворен Р. Остина в Політичному Комітеті в справі роззброєння. Вистачить уважно простудіювати цю одну тільки промову і в ній можна найти всі ті аргументи, причини і висновки до теперішнього конфлікту, на тему якого вже списано цілу бібліотеку книжок.

Остин зачав від основ, від советської філософії та від тверджень Маркса і Леніна та інших советських ідеологів, що комунізм не може вдержатися серед „капіталістичного оточення" та що тільки „пасcледний, рашітельний бой" може вирішити життя або смерть тільки одної з цих двох систем. Ця засада стала основною базою советської політики і її послідовно здійснюється, як у внутрішній так і закордонній політиці. Як йдеться про внутрішню советську політику, там все наставлене і робиться під кутом війни, від виховання починаючи а на щоденній праці кінчаючи. В закордонній політиці, це вже залежить від обставин, але тільки як йдеться про формальні твердження та пропаганду. Бо на ділі теж і тут зі залізною послідовністю здійснюється советську „генеральну лінію" війни проти всіх інших систем. Цю саму злочинну роботу виконують і советські п'яті колони в усіх країнах світу. Війна проти не-комуністичного світу править Советам за ціль в усіх їх починаннях. Теперішне положення в Берліні є тільки одним фрагментом цеї „генеральної лінії", до якої треба зарахувати теж пропагандивну советську пропозицію про розброєння на теперішній сесії Генеральної Асамблеї О. Д.

Наостанці, на цій советській політиці вже пізналася і Америка, як це ясно виходить зі заяви Остина. Тому теж вона й зайняла єдиноправильне становище: як довго Совети не словами, але ділами не змінять своєї воєнної „генеральної лінії", так довго Америка буде в постійному воєнному поготівлі.

ЗА ВОЛЬНУЮ ВОЛЮ

Багато паперу списали різні автори, намагаючись найти причини поширення суспільної хвороби наших днів, комунізму. Таке вияснення є конечне, як конечна добра діягноза всякої недуги, щоби могти її успішно поборювати. Між іншим, поширилося переконання, що комунізм повстає на тлі загальної нужди, що суспільність, чи якась її верства, опинившися в крайно скрутних матеріяльних обставинах, звертається до комунізму, та шукає в ньому порятунку. Значить, що можна успішно протидіяти поширенню комунізму, через усунення тієї нужди, через піднесення життєвої стопи. Та цей погляд невірний; і гроші комунізму не усунуть.

Причини, які викликали большевизм у Росії, є загально знані і не маємо наміру зайвий раз говорити про це. Усім відомо, що большевизм виник там зовсім не на економічному тлі. Якже ж мається річ сьогодня? Якщоб загальна нужда сприяла поширенню комунізму, тоді в большевицькому царстві були би хиба всі громадяни комуністами. Бож нігде в світі немає такої страшної нужди, як в країні „заможного, культурного, щасливого життя". Тимчасом, у батьківщині комунізму є ледви яких 3½ процент комуністів. А прочі 96½ процентів? Навіть тридцять важких років, навіть крайні недостатки, навіть тюрма, заслання, розстріли і голодна смерть не переконали їх шукати порядку в комунізмі. Що більше: ми глибоко переконані, що навіть цей невеличкий процент комуністів стопився би до мінімум, якщо вони жили б на волі. На це маємо аж надто багато доказів.

Не інакше мається річ і в тих країнах, що в наслідок війни попали в круговорот „щасливого" комуністичного життя. Порожніють крамничні вистави, корчиться шлунок від примусової, голодної дієти, розсипаються заарканжовані Москвою колгоспи, котиться стрімголов у пропасть ціле економічне життя, а комунізм чимраз більше корчиться. Бо хто раз скоштував советського „щасливого" життя, той проклинає його та зітхає за „гнилим, буржуазним" ладом.

Хто ж властиво є оборонцем сталінського раю? Є це зграя стервятників, що жиє коштом кервавиці поневоленого люду, коштом невольничої праці засланців. Вони то зубами й ногами боронять свойого корита, бо знають, що всі придорожні верби посохли би від їх гнилих трупів, коли б прийшов до слова дійсний господар тієї замученої землі.

Подібне явище спостерігаємо і по цей бік іржавої куртини, от хоч би в Америці. Тож кидається ввічі, що на советську службу стають тут не якісь нуждарі, але навпаки, люди високо поставлені, матеріяльно добре ситуовані. Або чується тут і там слова наївної прихильности до Советів не від убогих людей, а навпаки від заможних, від честилюбних, від учених.

Все те значить, що не злидні є причиною поширення комунізму. На те складаються інші причини. Перша з них то **Юдин гріш.** Все і всюди найдуться потомки Юди, що за срібняки продають ворогові усе, навіть свою батьківщину, навіть свою честь. Друга причина, то **людська наївність.** Людина може поїсти всі розуми, а помимо того може дальше свого носа не бачити, та уявляти собі світ і людей як Івасик Телесик. Оці наївні не вміють розуміти правди від брехні, та огидну брехню комуністичної пропаганди уважають за правду. Врешті третя причина, це **безідейність** деякої групи людей, хворобливих амбітників, які хотіли би вибитися на начальні становища яким би то не було способом. Вони грають різні ролі, то передбачливих, державних мужів, то розумних реформаторів, то великих поступовців, і т. д., відповідно до потреби хвилі. Вони й готові співпрацювати з комуністами, очевидно, з чисто особистих мотивів, а крилатих слів уживають на те, щоби заслонити свою безідейність.

Сьогодня наступ большевизму загрожує цілому світові, і кожна держава мусить боронитися перед ним, якщо не хоче скотитися туди, куди докотилася советська сатрапія. Отже кожна держава повинна в першу чергу позбутися своїх хворих членів: амбітникам спилувати їхні роги, наївних попросити перенестися в країну їх мрій, а для юдів підшукати сухі дерева.

Які ж високо ідейні є оті голодні, босі, обідрані непартійні, що їх доля кинула в зуби комуністів. Одним із них є противний плиткий, комуністичний атеїзм, грубий матеріялізм. Другі цінять надто високо особисту свободу, щоби могли служити большевикам. А треті ідуть шляхом, який вказав Христос, кладуть життя своє за друзів своїх, платять найдорожчу ціну за визволення поневоленої, рідної землі. А всі вони, оті непокірні голови, служать одній, всеобіймаючій ідеї, якій на ім'я **воля.** І якраз ту високу ідею, той безцінний скарб, належить протиставити комунізмові у його поході. Бо комунізм то рабська неволя в службі фантому і його кривавим жрецям, то бездушна вегетація з дня на день, то животіння в сірих мурах тюрми в'язня, засудженого на досмертну в'язницю. Бо комунізм то напад озброєних енкаведистів нічною порою на дім, то пірвання з вулиці і зникнення людини, то тюрма і знущання, то табори примусової праці у нелюдських відносинах то постріл у потилицю, то, врешті, потоптання всякої людської гідности. Воля людині, воля її переконанням, воля її творчости, воля кожній акції.

В ім'я тих високих ідеалів, в ім'я любови до своєї поневоленої батьківщини, клали і кладуть своє життя не тисячі, а мільйони кращих синів і дочок української землі. Вони перші ставили чинний спротив озброєній комуні, їх то заставив дикий большевизм гинути голодною смертю. І в сьогодняшні, великі дні вони стоять у першій лаві бортьби з ворогом. Вони боряться за велику, зоряну ідею, за яку княжі вої гинули на далеких степах, за яку червоніло від крови зелене поле: **за вольною волю.** К.

Хто є насправді Мануїльський?

Нещо недавно в „Свободі" з 8. жовтня ц. р. була стаття В. О. під наголовком „Мауїльський „репрезентує" Україну". В ній, між іншим, підкреслено факт, що „Дмитро Мануїльський роду українського, але „український народ не мав, не має і не може мати нічого спільного з Мануїльським". Це правда, але одночасо та „українськість" Мануїльського має свої деякі „але".

Щоправда, Українська Загальна Енциклопедія подає, що Дмитро Мануїльський з роду попович з Поділля, але найновіші інформації подають до того свої інші доповнення. Отак підчас одної з паризьких конференцій ОД в 1946 р. добре поінформований французький політичний журнал „Карфур", даючи сильветки делегатів, зазначив дослівно, що „Дмитро Мануїльський син православного попа і жидівки з Бесарабії". Одночасно той французький журнал дивується, як це Мануїльський, який 1918 р. був представником російської делегації в переговорах з Україною, нині може репрезентувати противну сторону — Україну? Інший автор, Джон Фишер, у своїй відомій книжці „Чому вони поводяться як росіяни", пишучи про Нікіту Хрущова, додає: „Мануїльський і кілька інших його прибічників є також неукраїнцями". Треба додати, що Фишер, як представник УНРРА в Києві, мав на місці добру нагоду про все розвідатися.

Найновіше видання советської російської енциклопедії (української советської ніколи друкувати не дозволено) пишучи про Мануїльського, ні слова не згадує про його національність ні місце народження, зате подає деякі короткі факти про нього, з якими варто запізнати читачів „Свободи": Дмитро Захарович Мануїльський народився 1883. Партійна його кличка була „Безробітний". Член ВКП в 1903. Працював на революційній роботі в петербурзькій соц.-демократичній організації. 1905 був агітатором при петербурзькому комітеті большевиків. Після співучасти в кронштадському повстанні був арештований 1906 і засланий до Архангельська, але подорозі втік з Вологдя. Після короткого побуту в Києві виїхав на еміграцію 1907 і вернувся до Росії 1917. (Про те, що студіював на французькому університеті, енциклопедія нічого не згадує). За часів Керенського був большевицьким комісарем Чирвоного села. Член мирової делегації з німцями 1918. 1919 він в комісії Червоного Хреста у Франції. Вернувшись у Росію, Мануїльський працює на Україні. 1920 він є членом Всеукраїнського ревкому і членом мирової делегації в переговорах з Польщею. 1920-21 — він наркомзем (народний комісар земельних справ) України. 1921 — секретар ЦК КП(б) України і редактор газети Комуніст (додаймо, видаваної тоді по-російськи). Далі — він член президії і секретар Комінтерну.

Як з цього бачимо, цей представник російської окупації на Україні має „добру" карієру!

С. Г.

oHo.

В ЗАГІРНІЙ БАВАРІЇ

(Репортаж).

4)

Фрайман Сіті.

Поворот до Мюнхену розкриває ілюзію Фрайман. В суботу цей гігантичний табір, чи пак комплекс таборів, був на вікенді. Зате в робочий будень він заторохкотить усіма своїми машинами, заговорить гучномовцями, затупцює усіма стилями своїх різнонаціональних різнаходців. Тоді Фрайман галасливе, метушливе портове великомісто. Тоді бережися, чужинче, щоб тебе не поштовхнуло (не заівонило)!... Мешкальна адреса, що вам її подає знайомий фрайманець, пахне сполукою хмародеру й хемічного знаку: С3, 37 а!...

В насиченому дощем фрайманському повітрі чути подих Ню Йорку, Ріо де Жанейро, чи Монтреалю.

Гучномовець в українській мові тягне вас до українського блоку (хемічний знак С3). Голос заповідаач авторитетно остерігає мешканців табору, щоб не викидали на марниці нових грошей, бо „такі то й такі товари відтепер будуть продаватися по нормальних цінах, у вільній торгівлі". Українці в Мюнхені проголошують „ню діл" у розторощеній господарці жебрачки-Европи. Нарешті робимо історію...

Але кожна заповідь тільки пісня майбутнього. А стан дня: кальорії старі, за водою треба з 5 поверху сходити на 1. Світла часто нема („і чого тут тільки нема?..."). Зате кожна родина може чванитися своїм власним ключем до... туалети. Кімната може бути відкрита, скрині відкриті, але туалети зачинені на всі замки... Наявний причинок до характеристики стану посідання ді-пі: хто що має — те ховає...

Час — то гроші.

По лябіринті порозкидані установи. Цілі сутерени блоку С займають українська гімназія і вчительська семінарія. Вогкість, сирість, пітьма. Але рівень праці й знання в цих катакомбах стоять — як кажуть безсторонні спостерігачі — у відворотному відношенні до топографічного положення.

Четвердий курс семінарії клясично „соборницький": учениці з Кубані, Донбасу, з Харкова, Полісся, з Ряшева, переганяються працею - успіхами й живуть у найкращій дружбізлагоді. Рекорд педагогічної праці двох років.

По різних поверхах поприміщувалися СУМ, Пласт, читальця, Лісова Школа, С. Т. „Довбуш", закватирувався на самій горі американського блоку. В таборі є 5 церков, з того 3 українські (хоч кажуть тільки дві — греко-католицька й православна УАПЦ — бо православна автономна „по-укранїськи пише, та не-українством дише").

В знайомого довідуєтеся про дуже слабке зацікавлення таборовиків виборами до нової Таборової Ради і про ще один фрайманський феномен: тих самих 88 відс. голосів, що поставили були минулорічну Раду — тепер голосували проти неї. Ще одна революція. Революція орієнтації? — Ні, тільки революція у відношенні до фізичних осіб, що не виконали свого завдання.

До питання революції обмін грошей сильно струснув і українським життям. Б'ючки комунікації довгий час працюватимуть слабким темпом. Український Університет жде — як спасіння — обміну по 'стані 1:10 своїх 200,000 старих марок, бо інакше... (?) Що буде з Високою Торговельною Школою, де на поодиноких викладах було... 9 студентів? За що тепер студіювати?... Як вилізе на сухе „Укранська Трибуна"? ... „Час" установив ціну 50 пфенігів за примірник, але порожні калитки револьтують, що й так „Час" — то гроші. Чорний ринок затанцював несамовитої коломийки: доляр у Регенсбурзі 60 — у Мюнхені 15 нових нім. марок. В Аугсбурзі, в неділю, стояли поруч себе два продавці: один продавав американські цигарки по 20, а другий по 5 марок.

Пополудні тієї самої днини зальцбурзькі „гуси" (так названо усківців за їхні білі одностроі) ще раз поплавали в озері гриціа Фрайман. Хоч цим разом недаром плавали — „Довбуш" програв 2:6.

Австрія — Баварія.

На закінчення ще одні змагання: характеристика й спроба порівняння еміграції обабіч австро-баварськоо кордону.

Насамперед питання руба: є — чи немає тієї „загірної" баварської „держави в державі", яка вичувається зі сторінок „Української Трибуни", „Часу", „Пу-Гу", „На Сліді" і т. д.?... Відповідь: Є і нема. Може ще два три дні тому можна було дати тільки потакуючу відповідь, але грошева реформа стомилево віддалила один від одного поодинокі центри і — принаймні на деякий час — засудила до ролі відірваних таборів (ді-пі) та духово синьо-жовта (кажуть тепер можна вже впевнено говорити про такий порядок красок) Баварія уявляє з себе перенесену з рідних земель Україну „ен мініатуре" з усіма прикметами й недоліками її треґерів. Зосередження великої кількости працівників з різних ділянок дає (частіш здорову) конкуренцію, гін до праці й контролі. Звідсіль ідуть пропорційно куди більші досягнення й вірність своїм постам праці, ніж у наших „австрійців". По цей бік кордону навіть люди з ім'ям користуються ба зловживають привілеєм „зеленого клина" і згубного „моя хата скраю" — там почуття сили й відповідальности підштовхує людей іти олімпійським шляхом: швидкіше, вище, дальше. Тут кажуть: „Чому нічого не робиться?" — там: „Мусимо ще й те зробити!" Тут, у мішаному таборі з-понад 50 відс.

(Докінчення на стор. 4-тій).

Новітнє рабовласництво

В СССР недавно святкували ще одну річницю. Минуло 300 років з дня оголошення декрету Совета Народних Комісарів про націоналізацію важкої промисловости. Декрет цей, підписаний Леніном, удержавлював усі великі промислові й торговельно-промислові підприємства.

Сам документ не був би по собі сьогодні нічим цікавим (в Англії і в інших країнах теж видають подібні), якби не те, що він почав новий період в історії Східної Европи і Азії, період ганебної експлуатації робітників державою, період системи рабовласницького державного капіталізму.

Спочатку в руках держави, вірніше панівної кліки, опинилися банки, залізниці, заводи, а далі після появи — порядком ліквідації непу — нових, подібних першому, законів у власність держави перейшли і малі промислові та ремісничі підприємства. Засоби продукції з моментом оголошення згаданого вище декрету стали в руках партійних бонз знаряддям гніту і експлуатації трудящих.

Сталінська кліка, захопивши цілість державної влади й оперши її на терористично-поліційному апараті, захопила всі засоби і знаряддя виробництва. Політична диктатура дала можливість панівній касті большевиків захопити монополію і в економічній ділянці. Утворилася система, в якій „земля з усіма її підземними й наземними багатствами належить державі". Тому що совєтська держава — це практично не спільне добро всіх її громадян, а тільки здобуток большевицької партії, всі ці багатства стали автоматично власністю панівної кліки, яка безконтрольно і самовільно може ними розпоряджатися. В наслідок цього в країні „соціялізму" витворилася нова структура, на основі якої суспільство СССР розподілилося на дві ворожі кляси: державних капіталістів, тобто модерних рабовласників і експлуатовану масу трудящих, тобто модерних рабів.

Основою кожного справедливого соціяльного ладу є ліквідація експлуатації не тільки людини людиною, але й людини державою. Большевики, які називають себе реалізаторами соціялізму, не передали засобів виробництва у власність і фактичне користування робітникам та селянам. Вони створили фікцію „широкої організації трудящих — партію ВКП(б)", яка стала і формальним і фактичним власником усіх дібр в СССР. Робітники й надалі залишилися пролетарями, які попали в далеко гірше становище, ніж їхні колеги в системі приватного капіталізму. Їм заборонено страйкувати, заборонено міняти місце праці чи залишати працю, якщо вони цього потребуватимуть. В „країні соціялізму" робітники стали модерними рабами, які під терором змушені працювати на своїх панів — сталінських вельмож, не маючи змоги обстоювати своїх елементарних людських прав.

Як ми вже згадали, наступні декрети вдарили головно по інтересах селян, яких в роки „ліквідації куркуля" та „соціяльної колективізації" терором і голодом обернено в колхозників, обернено в справжніх сільсько-господарських робітників-пролетарів, які ні в чому не різняться від "glebae adscripti" — кріпаків середньовічних часів. Їхні обов'язки і права (!) обмежуються до примусової здачі продуктів своєї праці державі. Самим колхозникам лишається — і то не завжди — стільки, скільки потрібно для мінімального, марного животіння людини.

Сільсько-господарські робітники повністю залежні від волі і примх сталінських вельмож. Земля належить державі, тобто фактично большевицькій панівній кліці. Всі сільсько-господарські машини належали до МТС, є теж її власністю. За постановою ЦК ВКП(б) і РНК СССР з 1. 7. 45-р., заборонено продавати колхозам навіть такі прості машини, як молоборійки, жниварки, самоскидки і т.д.

Витворена большевиками ситуація в СССР викликала різкий розподіл між двома існуючими клясами суспільства. Повстала самозрозуміла ненависть, експлуатованих трудящих мас до експлуататорської меншости сталінських державних капіталістів.

Цікавим питанням є, що дієтся з прибутками від рабської продукції в СССР. Великий відсоток їх використовується для цілей експлуататорської кляси, на будову пансіонів-палаців, з яких користають протеговані партійні бонзи, більше — на утримання апарату терору й насилля, на агітацію за кордоном. Найбільша однак частина прибутків із рабсько-кріпацької праці йде на розбудову воєнної промисловости. Йдеться про те, що імперіялістична війна закладена в самій природі державного капіталізму. Кліка большевицьких вельмож, бувши носієм російсько-большевицького імперіялізму і маючи в руках монополію державного капіталу, використовує його для реалізації своїх імперіялістичних планів. Тут доходимо до суті большевицької системи, тобто пов'язаности державно-капіталістичного устрою з імперіялізмом. Без удержавлення землі, банків, транспорту, промисловости й ін. засобів виробництва большевики ніколи не могли б поневолити трудящих і запрягти їх до рабської праці для закріплення воєнної сили СССР та його експансивного потенціялу. Маючи в своїх руках основні засоби продукції, совєтська влада зуміла використати всі економічні сили для своїх імперіялістичних, загарбницьких походів, у висліді яких поневолено ряд народів Центральної та Східної Европи й Азії. „В цьому якраз і виявилася сила удержавленої промисловости, найбільше сконцентрованої в світі, яка розвивається на плянових основах". (Советская Латвія з 27. 6. 48).

Рабовласницька система СССР дає большевикам широкі можливості. Вони використовують її для своєї т. зв. національної політики, що є послідовним продовженням лінії російських імперіялістів і що метою її є остаточно опанувати поневолені народи і, змеханізувавши їхне ество, гнати їх без опору на новий підбій світу.

Большевики намагаються вбити всякі прояви індивідуальности в своїх громадянах, бо добре розуміють, що найкращими виконавцями їхніх зазіхань були б тільки люди з ментальністю рабів. Та це ніяк їм не вдається. Розклад і протиріччя — це явища, які позначають сьогоднішню ситуацію в СССР Глибокі і невигоєні болячки наросли на хворому організмі большевицького режиму. Аналізуючи процеси, що назрівають нині в СССР, мусимо ствердити, що там в наслідок повсталих протиріч, в наслідок гострих розбіжностей між теорією і практикою, настав період, коли неминуче мусить прийти до внутрішнього зудару між рабовласниками і поневоленими. Цей зудар набере форми нової, грандіозної, соціяльної і політичної революції. — (У. Т.).

І. Івашко.

Питання й відповіді в справах іміграції та допомогових посилок

Питання: Я є родом з України. Залишив свою країну, бо мої політичні переконання могли викликати переслідування з боку сучасного уряду там. В 1947 році я приїхав до Швайцарії, де дістав дозвіл на перебування, але без права працювати для заробітку. В січні цього року я приїхав до Злучених Держав як відвідувач, маючи від швайцарського уряду дозвіл вернутися до Швайцарії протягом одного року. Приїхав сюди з метою відшукати приятелів, які помогли б мені легально залишитись тут настало. Недавно мені казали, що згідно з новим законом про переміщених осіб, 15,000 таких осіб, що тимчасово перебувають в цій країні, можуть подавати прохання на стале перебування. Що я маю робити, аби на основі цього нового закону дістати дозвіл на стале життя в Злучених Державах?

Відповідь: Згідно з постановами закону про переміщених осіб, чужинець в цій країні може дістати право на стале перебування як імігрант, тільки при умові, що він є переміщеною особою з країни свого народження, чи державної приналежности, чи з країни свого останнього перебування і не може повернутися ні до одної з тих країн зі страху перед переслідуванням за расу, релігійні чи політичні переконання. Виглядає, що ви можете повернутися до країни свого останнього перебування — Швайцарії — бо маєте від уряду тої країни дозвіл на поворот. Тому ви не можете подавати прохання на стале перебування на основі нового — з 1948 року — закону про переміщених осіб. Для того, аби довідатися чи можна, і що саме треба робити у вашій справі, маєте шукати поради в одній з громадських організацій, що мають до діла зі справами іміграції та натуралізації. Одною з таких організацій є: Common Council for American Unity, 20 West 40th Street, New York 18, N. Y.

Питання: Я приїхав до цієї країни легально, напостійне два роки тому. Тепер я хочу виписати сюди мою дружину. Країна, де вона народилася, має малу квоту для імігрантів до Злучених Держав. Мені казали, що та квота така мала, що моїй дружині доведеться довго чекати на свою чергу. Казали також, що наколи б моя дружина їхала разом зі мною два роки тому, вона попала б на квоту країни мого народження, а та квота не є виповнена. Чи це правда і що я можу зробити, аби приспішити приїзд моєї дружини?

Відповідь: Це правда, що жінка може попасти в квоту країни свого чоловіка — якщо квота її країни виповнена, а його ні — при умові, що вони приїдуть разом. Хоч ви вже приїхали сюди, проте ваша жінка може попасти на квоту вашої країни. Для цього ви повинні дістати дозвіл від Іміграційного та Натуралізаційного Бюра на поворот до цеї країни, виїхати до жінки і піти разом з нею до американського консуля, коли вона буде просити візи. Консуль видасть вашій дружині візу на квоту вашої країни, якщо вона виїде разом з вами до Злучених Держав.

Питання: Я чула через радіо про те, що зменшено поштову оплату за допомогові пакунки до кеяких країн, але не чула до яких саме і на скільки. Чи можете дати мені більше інформацій про це?

Відповідь: З 6. липня поштову оплату за допомогові пакунки зменшено на 4 центи до слідуючих країн: Австрії, Бельгії, Китаю, Франції, Великої Британії та Північної Ірляндії, Греції, Італії, Люксембургу, Голяндії та до американської, французької й британської зон Німеччини та Трієсту. На допомоговому пакунку треба виразно написати — на тім боці де написана адреса — USA Gift Parcel. Це саме треба написати і на карті, на якій додаються інформації для митного уряду і яка йде разом з пакунком. В таких допомогових пакунках-дарунках можна посилати: продукти, які не псуються в дорозі; одяг, взуття; матеріял на одяг і взуття, медикаменти; предмети для домашнього вжитку, для охорони здоров'я. Мило, масло та інші товці в одним пакунку можна посилати не більше як на пять долярів. За ширшими інформаціями зверніться до найближчого поштового уряду.

Загальна Рада.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Праця Філії У. К. Комітету.

Значення і ціль праці Українського Конгресового Комітету кожному з нас сьогодні відомі і ясні. Знав її також і Дітройт і зі своїх обов'язків супроти У. К. К. вив'язувався не погано.

Але тому, що сьогодні стоїмо напередодні великих подій, в яких рішатиметься судьба народів, а між ними й народу українського, Філія Українського Конгресового Комітету міста Дітройт постановила свою працю ще більше посилити. В тій цілі, за ініціятивою пп. В. Дідика і М. Небоженка, окремою відозвою до представників організацій і товариств а також поодиноких осіб, скликано окрему нараду на день 14-го серпня 1948 р. Тут обговорено плян праці і вибрано, а вірніше доповнено Раду Філії У. К. К., в такому складі: п. В. Дідик, голова; п-ні Ю. Шустакевич місто голова; п. П. Сотник, рекорд. секр.; п. К. Бень, фін. секр.; п. інж. І. Дячун, скарбник. — Контрольна Комісія: пп. Ф. Гузіль і В. Семеген і п-ні О. Небоженко. — Члени Ради: п-ні А. Левкут і К. Ігнатюк і п-ве С. Гава, М. Шустакевич, Т. Михальчук і І. Форись.

Нав'язуючи до цілей і завдань У. К. К., постановлено урядити віче в дні 21. листопада 1948 р. Ціллю віча є познайомити ширший загал українського громадянства м. Дітройту з Українською Національною Радою, як вислідом консолідації українців в Европі, як також цілі і завдання самого У. К. К. на будуче.

Тому, що кожна праця, а праця У. К. К. зокрема є получена з фінансовими видатками, намічено т. зв. національний податок від товариств і організацій а також від окремих осіб. Справа національного податку — це справа чести і обов'язку кожного українця і українки. Накладаючи на себе добровільно певну суму, ми забезпечуємо тим сталий дохід Укр. К. К., на підставі котрого він може розплянувати свою так корисну і важливу працю.

Сотник П., рек. секр.

„ФАУ" — УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА В ШВАЙЦАРІЇ.

В місяці серпні появилося в Женеві у Швайцарії перше число газети „ФАУ", (Фронт Антибольшевицької України). Видавцем газети є д-р Ярополк Вогнедар. Зміст газети — як виходить з першого числа — противольшевицький та під знаком УНРади.

СУДЯТЬ ЕСПАНЦІВ.

Барселона, Еспанія, 15. жовтня. (АП) — Тут перед військовим трибуналом почався судовий процес проти 78 еспанців, яким закидується акти терору і саботажу продовж останніх двох років. Згідно з повідомленням, прокуратор буде домагатися каре смерти на 11 підсудних.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

З нагоди вінчання своєї дочки Софії дня 25. вересня в Брукліні, Н. Й., з д-ром Михайлом Луциком з Торонто, Канада, складають родичі молодої, Семен і Марія Демидчуки, $25.

На листу ч. 688, виcлану до бр св. Миколая, від. 293 У. Н. Союзу в Брукліні, зібрала секретарка Марія Демидчук $34.10. Зложили: по $5: І. Ластовецький, Я. Либа і І. Драган; по $3: В. Мисик; по $2: М. Рибак, І. Гулей, Анна Курило, П. Рибка; Г. Заборський $1.10; по $1: Я. Куриш, А. Томашевська, А. Олексюк, П. Бабухівський, П. Когулька, Б. Свірський, П. Томашевський.

Микола Кокольський.

ЗРАНЕНА ЗЕМЛЯ

Перед моїм вікном височенний сірий вал мертвої землі. Дрібний пісок, камяні брили, окрухи вугілля лежать у безладній суматосі. Ні одної зеленої стебелинки, ні одної комашини. Стрімкі узбіччя валу спадають до глибокого ярурова, повного такої ж мертвої води, що спливає зі сусідніх горбів. Отсей рів, отсю страшну рану вигребала ненаситна машина своїм черпаком. Вона роздерла живе тіло землі, вгризлася в її нутро і видерла відти заховані скарби, чорний діямант. А мертві рештки шпурнула геть, і з них виріс отсей високий, сірий вал. Шпурнула і посунулася дальше, щоби дальше ранити землю.

А недавно життя цвіло на тому місці. Недавно молоді дубчаки вели тут перегони, хто з них глибше вросте ногами в грунт, хто ширше розложить свої рамена, хто вище підніме свою горделиву голову і буде ближче сонця золотого. Недавно сіро-зелена хвоя сосни тут свою мелянхолійну пісню шуміла. Недавно стрункі та пишні явори й клени своєю ясною зеленню у тьмавий, лісовий гущавник розраду вливали. Недавно дикий виноград по кущах і деревах гірляндами спинався, а вінками довкола них сплітався, фестонами перекидався і цілими каскадами до низу спадав. А там знова папороть широкі віяльця розпускала, лісове лоно холодила. Під ноги лісового народу мохи оксамитні килими стелили, червоними головами маримуха, ніби яркими цвітами перетикані. Мертвої землі тут не було. В кожну прогалину втискалося життя довгими, колючими батогами ожин, невеличкими кущиками чорниць та всякої лісової дріботи. Тай кишіло тут від різного лісового народу. Тут жили великі і малі, безногі, що повзали на свойому череві і з ногами, бистрими як стріла, крилаті, що купалися у хвилях етеру і безкрилі приземні, волохаті, пірнаті і гладкошкірі, барвисті як цвіти і скромні, сірі як захмарене небо, незрівнані співаки та музиканти і тихі, безголосі. Всі вони находили в лісі своє жилище, всім їм був він колискою, всіх їх він кормив, вирощував та хоронив. І всіх їх всмоктував у свій грунт, коли дрібна хвиля їхнього життя прибила до берега.

Деколи вихор врывався диким конем у ліс, бився скажено об дерева, термосив ними що сили, намагався вирвати їх з грунту, положити живцем, знищити життя. Та даремний був його божевільний шал. Тут то там упала деревина від його дикого розгону, тут то там поламав він гілля. Але життя він не в силі був знищити. Невеликі рани, які він денеде завдав, гоїлися скоро. На порожному місці, де згинула одна деревина, ліс засівав їх десять і шумів дальше свою відвічну пісню.

І дуже вразливий був ліс на усміх сонця. Як вже воно пробігло свій літній шлях до кінця і звертало на холодний, осінний, ліс прибирався наче на весілля. Дуб наливав у свої листки розтопленої бронзи, явірі й клени прибиралися в золото, бузина чіпляла червоне намисто, а ожина й чорниця завішували гранатові сережки. А вже найбільше чепурився дикий виноград. Здається, що він збирав усі теплі краски, щоби ними помалювати свої лапаті листки. Від ранньої хмаринки брав він колір сходячого сонця, то знов зміняв його на рожевий пастель пелюстків маку. То вливав у них соковитого оранжу чорнобривців, то знов переходив до полумяного багру вечірнього сонця. Яркий цинобер ягідок бузини зміняв на темну пурпуру спілої вишні, а ясножовту охру на спокійну, тьмаву теракоту. Ще вливав у них старої, почорнілої бронзи, ще прибирав їх у попелясто-сірий фіолет присмаку. Аж врешті, стомлені безупинною зміною красок листки, на першім приморозку, вмирали і тихо спадали додолу, стелилися під ноги лісового народу. То ліс прощав джерело життя, тепле сонце, проводив його в далеку дорогу.

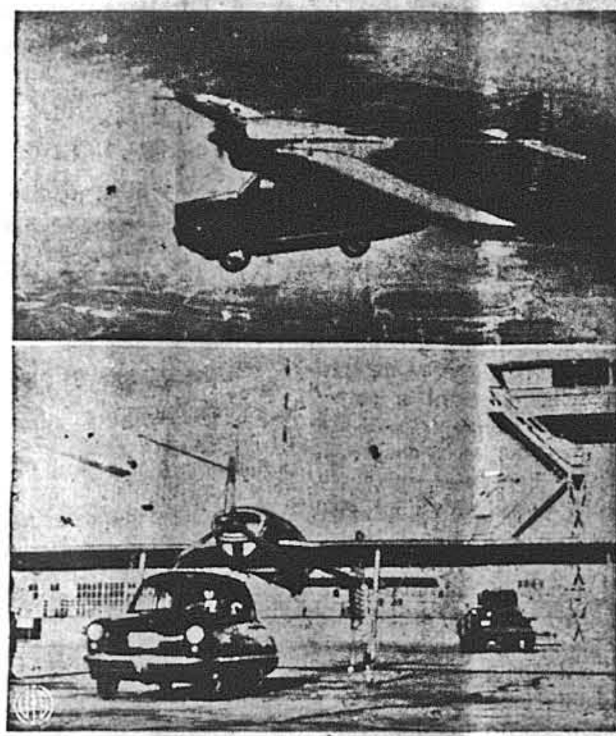
Приходила велика пора. Вона приносила одним смерть, другим заслуженний відпочинок. Небо покривало тепер ліс білою пеленою, що хоронила іскру життя перед ідкими зубами діда-мороза. І ліс западав у просоння. Хіба що вітер деколи термосив нагим гіллям. Хіба що голодна лисиця деколи жалісно забрехала. Та їм життя не знищити. Воно сильніше від усіх вітрів, від усіх хижих зубів. І воно тліло під сніговою щеленою невгасимою іскрою.

Аж яр прилітала на крилах леготу і сипала цілими жменями соняшне проміння. Пелена бистро зникала і ліс будився зі сну, оживав. Ще тут і там клапті снігу біліли, а вже вилітали перші вістуни весни, пестрі метелики. Вилітали і пяніли від сонця. Напів замерзлу землю пробивали перші стебельця цвітів. На деревах і кущах сонце отвирало тверді бруньки і з поміж сухих, темних лусок добувало ніжним пухом покриті листочки. І нараз ішла по лісі симфонія кольорів і форм. Життя кипіло перлистим вином і переливалося через береги. І так цілі століття.

Аж прийшла в ліс людина. Недобра, самолюбна, жадна наживи, хочби навіть коштом чужого життя. Прийшла зі своїми потворами — машинами, стоптала божественну симфонію життя, стоптала ліс, розпанахала до глибин землю, зранила її важко, вигребла скриті в її нутрі скарби і рану лишила. Велику, одверту рану. Вона сіріє мертвим каменем, безладно скиданим на купу і глибоким, камянистим ровом, повним мертвої води. І нема тут ні одної марної стебелинки, ні одної комашки. Тільки мертвий, холодний камінь. А той камінь то страшний стогін важко зраненої землі. Стогін за так жорстоко знищеним життям.

І пройдуть довгі літа, поки загоїться важка рана, поки мати-природа виростить тут нове, райдужне життя.

ЛІТАЮЧІ АВТОМОБІЛІ.—Перед собою бачимо автомобіль, що літає. Літаюча частина, що прикріплена до автомобіля, має свою окрему машину. Надолині бачимо, як обидві частини розлучаються.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,455 Назарик Петра з с. Березова, Качмарик Таньки з с. Гальбова (Ясло) від Качмарик Спиридона.

16,456 Пукас Семена від брата Пукас Михайла.

16,457 Ковалишин Івана і Василя сини Федя і Маруні, Ємець Василя, Іваник Миколи всі з с. Володимирці (Стрий) від Векляк Івана.

16,458 Бойчук Івана, Михайла і Петра з с, Гуменів, Гошовський Миколи з с. Верхні (Калуш) від Попадюк Олекси.

16,459 Гасюк Омеляна з Отинії (Товмач) (пан Гасюк знає про мого брата) від Ріппел Фердинанда.

16,460 Дзендзеля Івана та його жени Параскевії також родини по бл. п. Рудовськім Андрію з с. Дошна (Сянік) від о. пароха Михаль Василя.

16,461 а) Королишин Петра з с. Гиновичі (Броди) від Королишин Федора с. Степана.

16,461 б) Гриб Гриня з с. Махнова (Рава Руська) від Титус Ольги.

16,461 в) Татарин Петра з с. Оліїв (Зборів) від Луцик Миколи.

16,461 г) Бецька Анни і Марії д. Михайла і Олександри від Стапецький Романа з Городенки.

16,461 г) Пісок Василя з с. Сприня Мала (Самбір) від сестри Пісок Катерини зам. Супик.

16,462 **До таборових управ** від відділу розшуків при ЗУАДК. Проситься звідомити по таборах, що за Дулька Анною, Рудиш Катериною, Андрушко Параскевією і Навроцька Анастазією з с. Мостів Великих (Жовква) пошукує сестра з Америки, Небожук з дому Дулька.

16,463 Дмитрів Володимира с. Івана і Марії від сестри Дмитрів Катерини.

16,464 Гомовська Зофії з Києва від бабці Л. Прушинська.

16,465 Павлун Арсена с. Гната з с.Перeросла (Волинь) від Шеремет Анни зам. Ільчук.

16,466 Кокошка Михайла с. Василя з с. Дібча (Ярослав) від Кокошка Михайла с. Івана.

16,467 Шевченко Романа с. Ілька з с. Петрополівка (Елизаветград) від Шевченко Анни.

16,468 Кревних і знакомих з с. Войнилова (Калуш) від Самотолка Мирослава с. Михайла.

16,469 Лешик Юстини, Петрівський Семена, Терлецький Петра від Лешик Миколи з с. Сушиця Рикова (Старий Самбір).

16,470 Лихва Степана, Володимира і Анни від Лихва Івана.

16,471 Різник Михайла з с. Кувинич (Самбір) від Різник Василя.

16,472 Найда Івана з с. Протісний (Лісько) від Стиранець Василя.

16,473 Пак, Шаян з с. Гуква (Самбір) від Пак Михайла с. Гриця.

16,474 Процак Катерини, Марії і Гані від Процак Івана.

16,475 Діда від онуки з с. Галайківці (Камянець Поділь.) від Ївга Гричкун-Дмитрів.

16,476 Байкинич Миколи з с. Березки від Байкинич Володимира.

16,477 Миньо Андрія з с. Либохора (Турка над Стриєм) від Миньо Миколи.

16,478 Нерка Стефана з с. Воронечин (Горохів) від сестри Нерка Софії.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно, хай вишле таке** оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ЮГОСЛАВІЯ ЗВІЛЬНИТЬ НІМЕЦЬКИХ ПОЛОНЕНИХ.

Берлін, 15. жовтня. (АП) — Тоді, як західні союзники вже давно позвільняли всіх воєнних полонених, Совети та їхні сателіти ще досі держать їх. Місцева югославська військова комісія заповіла, що 53,191 полонених німців в Югославії вже в короткому часі мають бути звільнені.

В ЗАГІРНІЙ БАВАРІЇ

(Докінчення зі стор. 2-гої)

українського населення, українська мова в таборовому радіо на останньому місці — там, у таких самих умовах на першому. Тут наша ініціятива в міжнаціональному житті запроторених не багато вища нуля — там українці дають тон (гляди організацію Олімпіяди ДП й ін.).

Одним гріхом грішимо одні й другі коли йдеться про питання боротьби й використовування середовища. На горі і на низах люди часто не відріжняють суперників (з рядів власного народу) від ворогів (опонентів з чужого табору). Звідси така слаба дефензива проти ворожих затій, така слаба пропаганда нашої справи й нікому непотрібне розпалювання до білого партійних темпераментів. Нива перебрання від народів-господарів корисних методів праці все ще лежить перелогом.

Справа еміграції: і звідсіль і звідсіль маса людей хотіла б виїхати. Але в змаганні до цеї тимчасової мети є різниця. „Австрієць" каже: „Чому їду аж на другий місяць, а не цього тижня?" — а „баварець" каже: Може виїду за рік, може за два, може взагалі не доведеться виїздити?...

Коли все ж доводиться їхати, плачуть оба однаково

Бо куди вони тимчасово не пішли б, які гаразди їх там не ждали б, їхня Батьківщина для них однаково далека й однаково близька — рана в серці.

(Передрук з часопису „Останні Новини", Зальцбург, Австрія).

(Кінець).

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 3. жовтня 1948 р. помер трагічною смертю у 63. році життя

ОЛЕКСА КУЗЬМА

член відділу 379 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний походив зі села Малі Торки, пов. Мала Долина, Галичина. Полишив у смутку жену Анну, 5 дочок, 5 синів і 10 внуків.

Похорон відбувся в четвер, 7. жовтня, з похоронного заведення і з укр. катол. церкви на укр. цвинтар св. Миколая. — В. Й. П.!

Д. Харкавий, секр.

Дня 10. жовтня 1948 р. помер у 67. році життя

АНТІН ІВАНЦІВ

член Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211 У. Н. Союзу в Стейплетон, С. Ай., Н. Й.

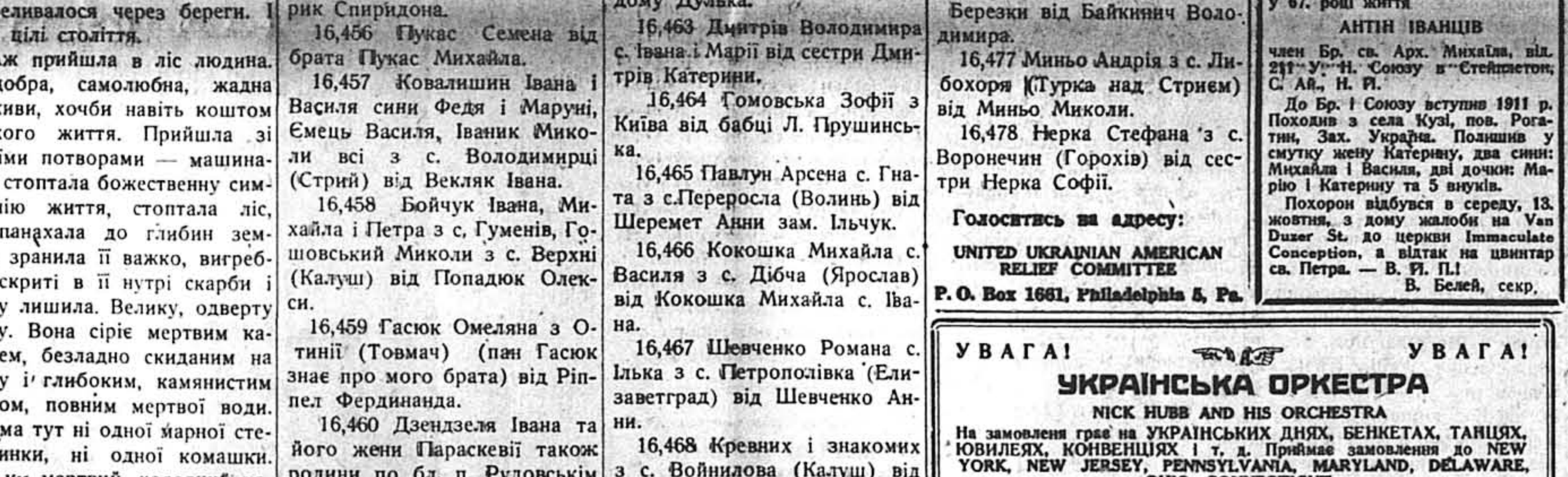
До Бр. і Союзу вступив 1911 р. Походив з села Кузі, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Катерину, два сини: Михайла і Василя, дві дочки: Марію і Катерину та 5 внуків.

Похорон відбувся в середу, 13. жовтня, з дому жалоби на Van Duzer St. до церкви Immaculate Conception, а відтак на цвинтар св. Петра. — В. Й. П.!

В. Белей, секр.

ТАРЗАН, ч. 1951. Як перемогти противника.

Коли Тарзан в пошукуванні за цінним маком найшовся під наставленим на нього револьвером, він подався вгору.

Його пальці намацали галузь з листям...

...і він несподівано пригнув її наділ на обличча противника.

В наступній хвилині стрільба ґенґстера вистрілила в корчі.